

Літвінов Олексій Володимирович

к.держ.упр.

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України

066 77 66 456

Секція № 5 «Механізми забезпечення
сталого розвитку галузей економіки України»

ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ «РЕГУЛЯТОРНОЇ ГІЛЬЙОТИНИ» НА РІВНІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Відповідно до Закону України «Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування» від 14 грудня 2010 р. № 2784–VI з 11 січня 2011 р. в Україні повторно запроваджено прискорений перегляд регуляторних актів. Подібна технологія перегляду регуляторних актів у світі отримала назву – «регуляторна гільйотина». Першого разу, у 2005 р., під «регуляторну гільйотину» потрапили закони України, постанови Кабінету Міністрів України, а також акти органів виконавчої влади. Указ Президента України «Про деякі заходи щодо забезпечення здійснення державної регуляторної політики» від 1 червня 2005 р. № 901/2005 мав рекомендаційний характер для органів місцевого самоврядування та був проігнорований у більшій частині цих органів влади [2].

Разом з тим, саме на рівні місцевого самоврядування відзначено найбільшу кількість проблем у здійсненні державної регуляторної політики й порушень вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11 вересня 2003 р. № 1160–IV. Тому не дивно, що законодавцями було прийнято рішення провести «регуляторну гільйотину» й скасувати усі застарілі та неефективні регуляторні акти, що були прийняті органами та посадовими особами місцевого самоврядування у попередні роки.

Технологія проведення «регуляторної гільйотини» була ґрунтовно досліджена у 2005 р., того ж року частково були проаналізовані її здобутки і чинники, що мали вплив на її результативність [3]. На жаль, Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва не врахував недоліки і проблеми попередньої «регуляторної гільйотини». Так, якщо у 2005 р. першим завданням Кабінету Міністрів України було визначено вжиття заходів щодо зміцнення кадрового потенціалу регуляторних органів, зокрема, шляхом запровадження системи навчання працівників органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань забезпечення виконання Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», то у 2011 р. цьому питанню взагалі не було приділено увагу [1, 2]. Також відсутні межі «регуляторної гільйотини», тобто не встановлено період прийняття актів, які будуть переглядатися. Таким чином, мають бути переглянуті усі документи прийняті з часу утворення органів місцевого самоврядування. Встановлена у Законі України «Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування» межа у 90 днів є нереальною для такого обсягу роботи. За кордоном на проведення таких реформ відводять від 12 до 18 місяців.

Як ми зазначили вище відповідний закон про «регуляторну гільйотину» набрав чинності 11 січня 2011 р., а методичні рекомендації щодо формування та організації діяльності робочих комісій з питань прискореного перегляду регуляторних актів і методичні рекомендації щодо проведення аналізу регуляторних актів були затверджені наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва лише 13 січня 2011 р. Хоча зазначені вище методичні рекомендації майже не відрізняються від тих, що були прийняті у 2005 р. Останній же термін створення відповідних робочих комісій в органах місцевого самоврядування – 16 січня 2011 р. Таким чином, з використанням затвердженої методики протягом 3 днів робочі комісії мали бути утворені у

458 міських, 886 селищних і 10 279 сільських радах, що також є нереальним, особливо ураховуючи можливість доступу до мережі Інтернет у сільській місцевості.

Якщо робочі комісії не було створено своєчасно, то й інші передбачені у законі терміни найімовірніше будуть порушені, а саме:

– подання робочій комісії списків усіх нормативно-правових актів, прийнятих відповідними органами та посадовими особами місцевого самоврядування, та копії таких актів на паперових та електронних носіях – до 18.01.2011 р.;

– складання робочими комісіями загальних переліків регуляторних актів – до 21.01.2011 р.;

– проведення робочими комісіями аналізу регуляторних актів та визначення способу їх приведення у відповідність із принципами державної регуляторної політики – до 25.02.2011 р.;

– складання робочими комісіями та подання до 02.03.2011 р. сільським, селищним, міським головам, Київському міському голові, голові Севастопольської міської ради, головам районних у містах, районних, обласних рад:

1) переліку регуляторних актів, що відповідають принципам державної регуляторної політики;

2) переліку регуляторних актів, що не відповідають принципам державної регуляторної політики та потребують внесення до них змін;

3) переліку регуляторних актів, що не відповідають принципам державної регуляторної політики та потребують визнання їх такими, що втратили чинність, або скасування;

4) стислого обґрунтування включення кожного регуляторного акта до зазначених вище переліків [1].

Тобто під час розробки Закону України «Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування» не були враховані особливості притаманні органам

місцевого самоврядування, їх невисокий кадровий потенціал та низький рівень матеріального забезпечення, а також можливості виконання значного обсягу фахової роботи невідготовленими людьми у короткий строк.

До факторів, що негативно впливають на проведення прискореного перегляду слід віднести:

- не виправдано скорочений термін проведення прискореного перегляду;
- недостатній рівень кваліфікації кадрів;
- відсутність належного матеріально-технічного забезпечення органів місцевого самоврядування;
- значний обсяг документів, що мають бути переглянуті в процесі проведення «регуляторної гільйотини»;
- відсутність об'єднань підприємців, наукових установ та профільних громадських організацій в селах, селищах та малих містах;
- брак досвідчених фахівців з впровадження державної регуляторної політики у третьому секторі.

Таким чином, Закон України «Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування» не має шансів бути виконаним належним чином й не зможе суттєво змінити існуючу ситуацію із незадовільним рівнем виконання вимог державної регуляторної політики органами місцевого самоврядування. А вимоги даного закону скоріш за все будуть проігноровані, тому що їх неможливо виконати якісно невідготовленими кадрами й у надзвичайно стислі терміни. Як висновок – бізнес-клімат та інвестиційний імідж України найближчим часом не покращиться.

Список використаної літератури

1. Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування : закон України від 14 груд. 2010 р. № 2784–VI. – Режим доступу : www.zakon1.rada.gov.ua.

2. Про деякі заходи щодо забезпечення здійснення державної регуляторної політики : указ Президента України від 1 черв. 2005 р. № 901/2005. – Режим доступу : www.zakon1.rada.gov.ua.

3. Літвінов О.В. Досвід упровадження «регуляторної гільйотини» в Україні / О.В. Літвінов // Державне управління: теорія та практика : електрон. наук. фах. вид. – 2005. – Вип. 2. – Режим доступу : www.academy.gov.ua/ej2/txts/soc/05lovrgu.pdf.